

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้นักจิตวิทยาและนักจิตบำบัดกำลังให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ "พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก" (Assertive behaviors) กันอย่างแพร่หลาย ในต่างประเทศนั้นจุดเริ่มต้นของการฝึกในลักษณะเช่นนี้ได้เกิดจากนักพฤติกรรมบำบัด (Behavior Therapist) ซึ่งได้ใช้วิธี "การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก" (Assertive Training) ในการบำบัดรักษาผู้ที่มีความกังวลใจในการเข้าสังคม¹ ซึ่งมีความสำคัญต่อสุขภาพจิตของบุคคลมากดังที่ โจเซฟ โวลเป้ (Joseph Wolpe, 1973) ได้กล่าวถึงผลของการมีความกังวลใจในการเข้าสังคมที่มีต่อสุขภาพจิตของบุคคลว่าอาจทำให้แรงขับเคลื่อนธรรมชาติ (Innate Drive) ดำเนินไปสู่แนวทางแห่งการปรับตัวไม่ได้ นอกจากนั้นความกลัวที่มีสาเหตุมาจากเพศตรงข้ามอาจจะทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการเมียงเบนทางเพศ เช่น เกิดอาการรักรวมเพศ เป็นต้น (Homosexuality) และคนที่เก็บกักการแสดงออกของตนเองมาก ๆ อาจนำไปสู่อาการเจ็บป่วยทางกายที่มีได้มีสาเหตุมาจากร่างกาย (Psychosomatic Symptoms)² นอกจากนี้ ละเอียค ชูประยูรและคณะ (2521) ได้กล่าว

¹ Alexander Tolor, Bryan R. Kelly and Charles A. Stebbins, "Assertiveness, Sex-Role Stereotyping and Self-Concept," Journal of Psychology 93 (March 1976): 157.

² Joseph Wolpe, "Assertive Training," The Practice of Behavior Therapy, 2d ed. (New York: Pregamon Press, 1973), p. 81.

ว่าการไม่กล้าแสดงออก เป็นปัญหาความบกพร่องมากปัญหาหนึ่งในสังคม ปัญหานี้จะพบได้แม้แต่ในคนธรรมดาจนกระทั่งถึงคนใช้จิตเวช เนื่องจากการไม่กล้าแสดงออก ทำให้บุคคลอยู่ในสังคมอย่างไม่เป็นสุข เพราะเกิดความวิตกกังวลจากการไม่กล้าแสดงพฤติกรรมนั้นออกไป และเมื่อบุคคลมีปัญหานี้มากขึ้นก็เลือกวิธีเลี่ยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองต้องแสดงออก และมีความวิตกกังวลสูง ซึ่งอาจนำไปสู่การเป็นโรคจิตโรคประสาทได้ในที่สุด จะเห็นได้ในบุคคลที่เป็นโรคประสาท เช่น พวกที่กลัวสังคม (Social Phobia) และพวกที่มีความกังวลใจในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น¹ จากข้อความต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าความเหมาะสมในการแสดงออกนั้นนอกจากจะช่วยให้บุคคลอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแล้ว การที่บุคคลมีทักษะในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นก็ยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมอีกด้วย ดังที่ พัทธา สายหู โฉลกาวถึงความหมายของ "การพัฒนาสังคม" ว่า หมายถึง "การดำเนินการเพื่อขจัดความขัดแย้งและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มบุคคลและระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ยุติธรรม และพอใจทั่วกัน ตั้งแต่ในครอบครัวระหว่างกลุ่มอาชีพ ภูมิภาค ชนชั้น..."²

ต่อมา "การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก" ก็ได้แพร่หลายเข้าไปสู่วงการศึกษาระดับวิทยาลัยมากขึ้น³ ซึ่งมักจัดในลักษณะที่เป็นเทคนิคหนึ่งของการปรึกษา-

¹ละเอียก ชูประยูรและคณะ, "การศึกษา Assertive Behavior ในผู้รวมที่มีจิตเวช," วารสารจิตวิทยาคลินิก 9 (เมษายน 2521): 7.

²พัทธา สายหู, "ความหมายของการพัฒนาสังคม," วารสารสังคมศาสตร์ 1 (มกราคม 2514): 167 - 181.

³ John P. Galassi, Merna D. Galassi and M. Carol Litz, "Assertive Training in Group Using Video Feedback," Journal of Counseling Psychology 21 (September 1975): 390.

เป็นกลุ่ม (Group Counseling) วัตถุประสงค์ก็เพื่อพัฒนาความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาในระดับวิทยาลัย คั้งที่นักจิตวิทยาได้อธิบายว่า "...งานจัดการฝึกฝนเพื่อพัฒนาความสามารถของบุคคลในการแสดงออกซึ่งความรู้สึก ค่านิยม ทักษะคติ เป็นงานที่มีความสำคัญมากเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาในระดับวิทยาลัย"¹

ปัญหาที่ว่า มีตัวแปรอะไรที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นในต่างประเทศก็มีผู้ศึกษากันมาก เท่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากรายการและบทความต่าง ๆ ก็พบว่าตัวแปรที่มีผู้ศึกษาแล้วในต่างประเทศ ได้แก่ ตัวแปรในเรื่องเกี่ยวกับเพศ² ผิว³ ความเก็บกด ความเชื่อเรื่องอำนาจควบคุม (Locus of Control)⁴

¹
Ibid.

²James G. Hollandsworth, Jr. and Kathleen E. Wall, "Sex Differences in Assertive Behavior: An Empirical Investigation," Journal of Counseling Psychology 24 (1977): 217-222.

³Gardner Coleman, "A Comparative Study on the Assertive of Black and White Woman at the University Level," Dissertation Abstract International 38 (April 1978): 5924-A.

⁴Rena Frajtag Borovey, "An Investigation of the Relationship Among Depression, Locus of Control and Assertive Behavior in Freshman College Woman" Dissertation Abstract International 38 (October 1977) 1883 A-1884 A.

ความวิตกกังวล ความภาคภูมิใจในตนเอง¹ การรับรู้ภาพพจน์ของบทบาททางเพศ อัตมโนทัศน์² เชื้อชาติแองโกล อเมริกันและเม็กซิกัน³ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม อายุ และวิธีการดงโทษของบิดามารดา⁴

โรเบิร์ต อาร์. เซียร์ส (Robert R. Sears, 1957) ได้สรุปจากการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเขาว่า "การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา..."⁵

¹ Roger Nion Conaway, "An Examination of the Relationship Among Assertiveness, Manifest Anxiety and Self-Esteem," Dissertation Abstract International 39 (January 1979): 3915-A.

² Alexander Tolor, Bryan R. Kelly and Charles A. Stebbins, "Assertiveness, Sex-Role Stereotyping and Self-Concept," 157-164.

³ James R. Halls and Diana Beil-Warner, "Assertiveness of Male Angol and Maxican-American College Student," Journal of Social Psychology 105 (1978): 175-178.

⁴ Sarah Cecelia Moody, "Factor Influencing Assertiveness in Adolescents," Dissertation Abstract International, 39 (January 1979): 3513-B.

⁵ Robert R. Sears; Eleanor E. Maccoby and Harry Levin, Pattern of Child Rearing. (New York: Raw Patternson and Company, 1957), p. 466.

จากคำกล่าวนี้ อาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลในบุคลิกหนึ่งนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในสถาบันครอบครัว อันเป็น สถาบันทางสังคมอันคับบรัดที่สุดที่เกิดขึ้นมาซีก และมักจะเป็นสถาบันที่ปลูกฝังพฤติกรรมของ บุคคลที่เป็นสมาชิก ดังที่ ไทซูร์ย์ เกรือแก้ว กล่าวไว้ว่า "สถาบัน (ทางสังคม) ไม่เพียงแต่ จะเป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมได้รับการอบรมสั่งสอน (Orientation) ให้ทำตามเท่านั้น สถาบันยังได้รวม "กำหนดพฤติกรรม" ไว้ในตัวบุคคลที่ไปผูกพันกับบุคลิกภาพลักษณะของตัวเอง ในสังคม..."¹ และสุภา มาลากุล ณ อยุธยา ก็ยังกล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู ที่มีต่อสุขภาพกายและจิตของเด็กว่า

"เราทุกคนต่างก็มุ่งหวังที่จะได้เห็นอนาคตแห่งลูกหรือเด็กของเราแจ่มใสรุ่งเรืองด้วย กันทั้งนั้น ทางก็ด้วยวัยไทรแก่หนูน้อยในเบาะ "ไฮโตขึ้นเป็นเจาคนนายคน มีวิชาสาสไซ สดอย ทรัพย์สินเนืองนอง" ก็แหละการจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตใดดังนี้ ย่อม ต้องการบุคลิกภาพอันเหมาะสม, เช่นเดียวกับต้องมีสุขภาพทางกายสมบูรณ์ สุขภาพทาง กายอันสมบูรณ์ไฉนแต่ไหนเลยยอมไฉนแต่การอบรมเลี้ยงดูอันถูกต้องตามหลักสูตรชีวิตยา หรือมิใช่ บุคลิกภาพอันเหมาะสมก็จักยอมไฉนแต่การเจริญเติบโตของจิตใจ อารมณ์อัน เป็นไปตามหลักธรรมชาติ และหลักสูตรชีวิตยาทางจิตนั่นเอง..."²

จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญต่อสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตของ บุคคล

โคโรวี โรเจอร์ส (Dorothy Rogers, 1972) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูที่มี อิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กออกเป็น 3 แบบคือ แบบประชาธิปไตย (Democracy) แบบ ทอดทิ้ง (Rejection) และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection)³ ซึ่งได้

¹ ไทซูร์ย์ เกรือแก้ว, ลักษณะสังคมไทย. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เสียง เชียงจางเจริญ, 2515), หน้า 87.

² สุภา มาลากุล ณ อยุธยา, "สุขภาพจิตของเด็กวัยก่อน 5 ขวบ," วารสาร สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 1 (มกราคม - มีนาคม 2519): 42.

³ Dorothy Rogers, Issues in Adolescent Psychology. (New York: Meredith Corporation, 1972), p. 117.

มีผู้นิยมใช้หลักการแบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูนี้ ไปศึกษาวิจัยกันแพร่หลายพอสมควรในประเทศไทย เช่น ประพันธ์ สุทราวาส (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่องความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ปรากฏว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากไป มีความก้าวร้าวมากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกกับแบบของการอบรมเลี้ยงดูของคนไทย นอกจากนี้ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกก็ยังมิได้มีผู้ทำการศึกษากันอย่างกว้างขวางนัก ในประเทศไทยนั้นมิได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเพียง 2 คนคือ ละเอียค ชูประยูร หัวหน้านักจิตวิทยาโรงพยาบาลสมเด็จพระยาและคณะ (2521) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกในผู้รวมทีมจิตเวช² และสุจิตรา พรหมนุชาธิป (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด³ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะได้ทำการศึกษาตัวแปรทางด้านการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นอีกตัวแปรหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดง

¹ประพันธ์ สุทราวาส, "ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 1 - 70.

²ละเอียค ชูประยูรและคณะ, "การศึกษา Assertive Behavior ในผู้รวมทีมจิตเวช": 7 - 9.

³สุจิตรา พรหมนุชาธิป, "การศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 1 - 70.

ออกหรือไม่ และการยอมรับเลี้ยงดูแบบใดที่ส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสูง เพื่อจะได้เผยแพร่ให้แก่วัยรุ่นเป็นนิยามารคานำไปประยุกต์ในการยอมรับเลี้ยงดูบุตรให้เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี เพื่อจะได้เป็นกำลังของชาติสืบไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาว่า

1. นักศึกษาที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันหรือไม่
2. นักศึกษาชายและหญิงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันหรือไม่
3. นักศึกษาที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้องมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่อยู่กึ่งกลางระหว่างพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเขียนในรูปความสัมพันธ์ได้ดังนี้

พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก...พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก...พฤติกรรมก้าวร้าว¹

(Passive Assertive..... Aggressive)

พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกประกอบไปด้วย ความไม่กล้าแสดงออกโดยทั่ว ๆ ไป และความไม่กล้าแสดงออกตามสถานการณ์²

1

John V. Flowers, "Stimulation and Role Playing Method," Helping People Change, ed. Frederick H. Kanfer and Arnold P. Goldstein (New York: Pergamon Press Inc., 1975), p. 163.

2

Robert E. Alberti and Michael L. Emmons, Your Perfect Right, 3d ed. (California: Impact Publisher, 1978), p. 15.

ความไม่กล้าแสดงออกโดยทั่ว ๆ ไปเป็นความไม่กล้าแสดงออกอันสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลนั้นมีความอาย เป็นคนขลาด หรือเป็นคนที่สงวนเสงี่ยม พวกนี้จะไม่แสดงสิทธิ ความต้องการและความรู้สึกในสภาพการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันกลับยอมให้ผู้อื่นละเมิดสิทธิของตน และมีความวิตกกังวลสูงอีกด้วย

ความไม่กล้าแสดงออกตามสถานการณ์นั้นเกิดมาจากมีสภาพการณ์ที่จำเพาะเจาะจงบางอย่างมาทำให้เกิดความวิตกกังวล ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้แม้แต่ในบุคคลที่มีพฤติกรรมอันเหมาะสม และผู้ที่ปรับปรุงตนเอง (Self-enhancing)

ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมก้าวร้าวก็ประกอบไปด้วย ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไป และความก้าวร้าวตามสถานการณ์¹

ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไปเป็นความก้าวร้าวที่เกิดเนื่องจากบุคคลนั้นมีความรู้สึกวาตัญญูเหนือผู้อื่น พวกนี้จะแสดงสิทธิ ความต้องการและความรู้สึกบนความเคียดแค้นของผู้อื่น และมักเกิดความขุ่นเคือง ความโกรธหรือพยายามโต้เถียง ส่วนความก้าวร้าวตามสถานการณ์นั้น เกิดเนื่องจากมีสถานการณ์ที่จำเพาะเจาะจงบางอย่างเกิดขึ้น เช่น ในสถานการณ์ที่เขาถูกบุคคลอื่นก้าวร้าวคุกคามก่อนจนเขาทนไม่ได้ก็ก้าวร้าวตอบไปบ้าง เป็นต้น

ความเหมาะสมในการแสดงออกนั้นจะทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความพอใจในตนเองมากขึ้น และเมื่อพอใจในสิ่งที่ได้กระทำก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองโดยเขียนเป็นสูตรได้ว่า

$$\begin{aligned} \text{ความเหมาะสมในการแสดงออก} &= \text{ความภาคภูมิใจในตนเอง}^2 \\ (\text{Assertion}) &= (\text{Self-esteem}) \end{aligned}$$

¹ Ibid, p. 17.

² Herbert Fensterheim, Help Without Psychoanalysis.

(New York: Stein and Day Publisher, 1971), p. 57.

การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็จะทำให้มีความรู้สึกและผลของการกระทำต่าง ๆ กันดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 การแสดงความรู้สึกและผลของการกระทำของบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก, พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว¹

พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก	พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก	พฤติกรรมก้าวร้าว
<u>ในฐานะเป็นผู้กระทำ</u>		
ปฏิเสธตนเอง	ส่งเสริมตนเอง	ส่งเสริมตนเองโดยที่ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน
เก็บกด ไม่สบายใจ กังวลใจ	มีการแสดงออก มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง	มีการแสดงออก แสดงความไม่พอใจต่อผู้อื่น
ผู้อื่นกำหนดสิ่งต่าง ๆ ให้ ไม่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา	กำหนดสิ่งต่าง ๆ ให้ตนเอง อาจประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา	กำหนดสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้อื่น ประสบความสำเร็จในจุดหมายโดยทำให้ผู้อื่นต้องได้รับความไม่สบายใจ
<u>ในฐานะที่ต้องเป็นผู้กระทำตาม</u>		
รู้สึกว่ามีควมผิด หรือรู้สึกโกรธ	ส่งเสริมตนเอง	ปฏิเสธตนเอง
ไม่พอใจผู้กระทำ	มีการแสดงออก	ไม่สบายใจ ท้อถวน ถูกทำลายน้ำใจ
ได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาโดยที่ผู้กระทำได้รับความเดือดร้อน	อาจจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา	ไม่ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา

1

Robert E. Alberti and Michael L. Emmons, Your Perfect Rights.

คำจำกัดความ

เกี่ยวกับเรื่องของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นได้มีผู้สนใจศึกษากันมากมาย บุคคลเหล่านั้นได้ให้คำจำกัดความ และความหมายของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไวต่าง ๆ กัน ซึ่งพอจะหีบขมมากกล่าวเป็นบางส่วนได้ดังต่อไปนี้

โจเซฟ โวลเป้ และอาร์โนลด์ เอ. ลาซารัส (Joseph Wolpe and Arnold A. Lazarus) ซึ่งเป็นผู้นำในแนวคิดเรื่องพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกว่าหมายถึง

การแสดงออกทั้งหลายที่แสดงถึงสิทธิและความรู้สึกส่วนบุคคล ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมไปถึงการปฏิเสธการขอร้องที่ไรเหตุผล การแสดงความรักและการุภของชมเชย และการร้องอุทานที่แสดงความรู้สึกของบุคคล เช่น เมื่อรู้สึกสนุกและเมื่อมีความโกรธ เป็นพฤติกรรมที่แยกออกจากความก้าวร้าว ถ้าใช้การสังเกตแบบปรนัยแล้ว จะเห็นว่าเป็นความเหมาะสมตามสถานการณ์ พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นมีลักษณะจำเพาะ (trait) แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้¹ (อ้างจากสุจิตรา พรหมนุชาธิป, 2522)

เฮอเบิร์ต เฟนสเตอร์ไฮม์ (Herbert Fensterheim) กล่าวว่า

ความเหมาะสมในการแสดงออกหมายถึง ความสามารถในการพูดอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจ และมีความเหมาะสมในสิ่งที่กำลังคิดและรู้สึก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึก) ในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง และการแสดงออกห่างคำพูดหรือการกล่าวยืนยันของบุคคลที่เป็นการเหมาะสมในการแสดงออก เช่น นี่คือนสิ่งที่ฉันคิด นี่คือนสิ่งที่ฉันรู้สึก และนี่คือนสิ่งที่ฉันเป็น ความเหมาะสมในการแสดงออกเป็นความสามารถที่จะพูดว่า "ไม่" เมื่อไม่ต้องการจะพูดว่า "ใช่" โดยปราศจากความรู้สึกผิด นอกจากนี้ยังเป็นความสามารถที่จะแสดงความรักใคร่ การพูดที่แสดงความเห็นแก่เห็นใจกัน และการสร้างความสนิทสนมกับ

¹สุจิตรา พรหมนุชาธิป, "การศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด," หน้า 7.

ผู้ที่ใกล้ชิดแต่ที่จะเก็บความรู้สึกไว้กับตนเอง¹

โรเบิร์ต อี. อัลเบิร์ต และมิเชล แอล เอมมอนส์ (Robert E. Alberti and Michael L. Emmons) ได้ให้คำจำกัดความของความเหมาะสมในการแสดงออกว่า "เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลสามารถกระทำในสิ่งที่เขาสนใจ การเรียกร้องที่ปราศจากความกังวลใจ การแสดงความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา หรือแสดงสิทธิของตนโดยไม่ก้าวท้าวสิทธิของผู้อื่น"²

อาร์. ดี. โอคอนเนอร์ (R. D. O' Connor) ได้ให้คำจำกัดความของความเหมาะสมในการแสดงออกว่าเป็นความสามารถในการที่จะเริ่มต้นการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในสังคมและทำให้ความสัมพันธ์นั้นคงอยู่ต่อไป³

จอห์น แอล. เชลตัน (John L. Shelton) กล่าวว่า "คำจำกัดความต่าง ๆ กันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นได้เน้นถึงสิทธิมนุษยชน ความมีอิสระทางอารมณ์ และการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างจริงจัง"⁴

¹ Herbert Fensteinheim, Help Without Psychoanalysis, p. 57.

² Robert E. Alberti and Michael L. Emmons, Your Perfect Right, 3d ed., p. 2.

³ R. D. O' Connor, cited by Alexander R. Rich and Harold E. Schoroeder, in "Research Issues in Assertiveness Training," Psychological Bulletin 83 (1976): 1081-1096.

⁴ John L. Shelton, "Assertive Training: Consumer Beware," Personnel and Guidance Journal 55 (April 1977): 465.

เดวิด ซี. คิม และจอห์น ซี. มาสเตอร์ส (David C. Kimm and John C. Masters) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกว่า "เป็นพฤติกรรมแสดงออกอย่างจริงจัง และตรงไปตรงมา"¹

เมลวิน แอล. เกย์ (Melvin L. Gay) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไว้ว่า "ความเหมาะสมในการแสดงออกเป็นการเปิดเผยตนเองให้ทราบว่าตนคือใคร มีความคิดและรู้สึกอย่างไร"²

ชาร์อน แอนโทนี บาวเวอร์ และกอร์ดอน เอช. บาวเวอร์ (Sharon Anthony Bower and Gordon H. Bower) กล่าวว่า

ความเหมาะสมในการแสดงออกมีหลายรูปแบบ เป็นความสามารถในการที่จะแสดงความรู้สึก เป็นการเลือกว่าจะปฏิบัติอย่างไร เป็นการเรียกร้องสิทธิตามความเหมาะสม หรือเพิ่มพูนความภาคภูมิใจให้กับตนเอง เป็นการพัฒนาความมั่นใจให้กับตนเอง เป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยในเรื่องที่สำคัญ กำหนดสิ่งต่าง ๆ ให้กับตนเอง และเป็นการขอร้องให้บุคคลอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการต่อต้านของเขา³

ละอีย์ศ ชูประยูรและคณะ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มให้ความสนใจและทำการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกกลุ่มแรกในประเทศไทย ก็ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม

¹ David C. Kimm and John C. Masters, Behavior Therapy: Technique and Empirical Finding. (New York: Academic Press Inc., 1974), p. 81.

² Melvin L. Gay, "An Assertive Inventory for Adults," Journal of Counseling Psychology, 22 (1975): 340.

³ Sharon Anthony Bower and Gordon H. Bower, Asserting Yourself. (Philippine: Adison-Wesley Publishing, 1976), p. 4.

ที่เหมาะสมในการแสดงออกว่าหมายถึง

การแสดงออกของความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้อื่น และเป็นการแสดงออกที่มีเหตุผล และเป็นที่ยอมรับในสังคม พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกครอบคลุมถึง พฤติกรรมคานต่าง ๆ เช่น การกล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ การกล้าแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิเสธที่จะทำตามคำขอร้องที่ไม่ยุติธรรมหรือไม่มีเหตุผล ตลอดจนกระทั่งการแสดงความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่น หรือยอมรับว่าตนเองบกพร่องหรือโง่เขลาในบางเรื่อง เป็นต้น ความเหมาะสมในการแสดงออกมีความแตกต่างจากความก้าวร้าว เป็นการแสดงออกที่มีความเหมาะสมมากกว่าที่จะเป็นแบบก้าวร้าวหรือทำลาย¹

จากคำจำกัดความต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้พอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ที่เหมาะสมของบุคคลตามสิทธิต่อบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่มีเหตุผล ไม่ก้าวร้าวสิทธิของบุคคลอื่น และเป็นที่ยอมรับในสังคม และโดยปราศจากความวิตกกังวล

ขอบข่ายของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นครอบคลุมถึงความสามารถในการแสดงออก

4 ประการคือ

1. ความสามารถในการที่จะกล่าวคำปฏิเสธ
2. ความสามารถในการขอร้อง
3. ความสามารถในการแสดงความรู้สึกทั้งทางบวกและลบ
4. ความสามารถในการ เริ่มต้น คำเนิน และจบการสนทนา²

¹ละเอียดยุทธศาสตร์และคณะ, "การศึกษา Assertive Behavior ในผู้รวมที่มีจิตเวช," หน้า 8.

²Arnold A. Lazarus, "On Assertive Behavior: A Brief Note," Behavior Therapy, 4 (1973): 697.

ซึ่งความสามารถเหล่านี้พอจะแยกแยะรายละเอียดได้ดังนี้¹

การพูดแสดงความรู้สึก (Use Feeling talk)

สามารถที่จะแสดงความรักและความสนใจได้โดยไม่ซัดเซนมากกว่าการใช้คำพูดที่เป็นกลาง ๆ เช่น พูดว่า "ฉันชอบแกจิดนี่" มากกว่าที่จะพูดว่า "แกจิดนี่อร่อย" และสามารถที่จะพูดว่า "ฉันรู้สึกว้า" หรือ "ฉันคิดว่า" ในโอกาสอันเหมาะสม

การพูดเกี่ยวกับตนเอง (Talk about yourself)

ถ้าทำสิ่งใดที่มีคุณค่าและน่าสนใจก็สามารถที่จะบอกให้เพื่อนรับทราบได้ โดยจะต้องไม่ผูกขาดการสนทนาเพียงคนเดียวหรือคุยโม้อวด แต่สามารถที่จะเล่าถึงความสำเร็จได้เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม

การพูดทักทายปราศรัย (Make greeting talk)

สามารถแสดงความเป็นมิตรกับบุคคลที่ต้องการทำความรู้จักให้มากขึ้น ยิ้มแย้มแจ่มใส และแสดงความยินดีที่ได้พบ โดยกล่าวคำว่า "สวัสดีคะ (ครับ) ยินดีที่ได้พบคุณอีก" มากกว่าที่จะกล่าวคำว่า "สวัสดี" แต่เพียงอย่างเดียวหรือเพียงแค่มึนชะงัดเฉย ๆ หรือว่าทำท่าทางเอียงอาย

การรับคำยกย่องชมเชย (Accept compliments)

สามารถยอมรับคำยกย่องชมเชยได้อย่างจริงใจแทนที่จะแสดงความไม่เห็นด้วย เช่น เมื่อมีคนชมว่าเสื้อสวย ก็สามารถจะพูดได้ว่า "ขอบคุณคะ (ครับ) ฉันก็ชอบมันเหมือนกัน" แทนที่จะพูดว่า "เสื้อตัวนี้เก่าแล้วละ" การยอมรับคำชมเชยเป็นการให้รางวัลแก่ผู้กล่าวคำชมเชย แทนที่จะเป็นการลงโทษเขา

¹ Sharon Anthony Bower and Gordon H. Bower, Asserting Yourself,

การแสดงสีหน้าที่เหมาะสมในการสนทนา (Use appropriate talk)

เป็นการแสดงออกทางสีหน้าและน้ำเสียงที่พูดออกมาได้ตรงความรู้สึกที่แท้จริงและสามารถมองสมสายตาคูสนทนาได้

การแสดงความคิดเห็นด้วยแต่เพียงเล็กน้อย (Disagree mildly)

เมื่อไม่เห็นด้วยกับคนบางคนก็ไม่เสแสร้งทำเป็นว่าเห็นด้วยเพื่อรักษาความสงบหรือเอาใจคู่สนทนา แต่สามารถแสดงความคิดเห็นพอสมควรประมาณด้วยการมองไปทางอื่น ทำหน้ามึน เลิกหัว สันตึระ หรือเปลี่ยนเรื่องสนทนา

ขอให้แสดงความกระจ่าง (Ask for clarification)

สามารถที่จะให้บุคคลอื่นพูดใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเขาให้คำแนะนำ คำสั่งสอน หรือคำอธิบายที่ฟังไม่กระจ่างแจ้ง

ถามเหตุผล (Ask why)

005647

เมื่อมีบางคนขอให้ทำอะไรที่ดูเหมือนว่าจะไม่มีเหตุผลสมควรหรือไม่ทำอะไร ก็ สามารถจะถามไถ่ว่า "เหตุใดคุณจึงต้องการให้ฉันทำเช่นนั้น"

แสดงความคิดเห็นในขณะนั้น (Express active disagreement)

เมื่อมีความเห็นตรงข้ามหรือไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น และมีความแน่ใจในสิ่งที่เป็นการคิดเห็นของตน ก็สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นโดยพูดว่า "ฉันมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป..." หรือ "ฉันคิดว่าความคิดเห็นของคุณยังมีได้พิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้..."

การกล่าววาจาเพื่อรักษาสิทธิ (Speak up for your rights)

ไม่ปล่อยให้ผู้อื่นมาเอาใจเอาเปรียบตนเมื่อรู้สึกว่าถูกเอาเปรียบก็สามารถที่จะกล่าวคำปฏิเสธได้โดยไม่รู้สึกว่าเป็นความผิดของตน สามารถที่จะแสดงสิทธิอันชอบธรรมของตนเอง และขอให้บุคคลอื่นแสดงความยุติธรรมต่อตนเอง สามารถที่จะพูดได้ว่า "คิดขึ้นมาเข้าคิวก่อน-คุณ" หรือ "ขอโทษคะ (ครับ) คุณเห็นจะต้องไปแล้วละ เพราะฉันมีนัดกับคนอื่น" หรือ

"กรุณาทวีตยลงหน่อยได้ไหมคะ (ครับ)" หรือ "คุณมาสายไปครึ่งชั่วโมงสำหรับนัดของเรา" สามารถแสดงความขงใจหรือร้องทุกข์ได้อย่างหนักแน่นโดยที่มีได้แสดงอาการเกรี้ยวกราดต่อผู้อื่น

การแสดงความมั่นคง (Be persistent)

สามารถที่จะพูดรักษาสติไปได้จนกว่าจะพอใจถึงแม้จะมีคนทัดทานก็จะไม่เลิก
ความตั้งใจที่จะพูดหรือร้องทุกข์

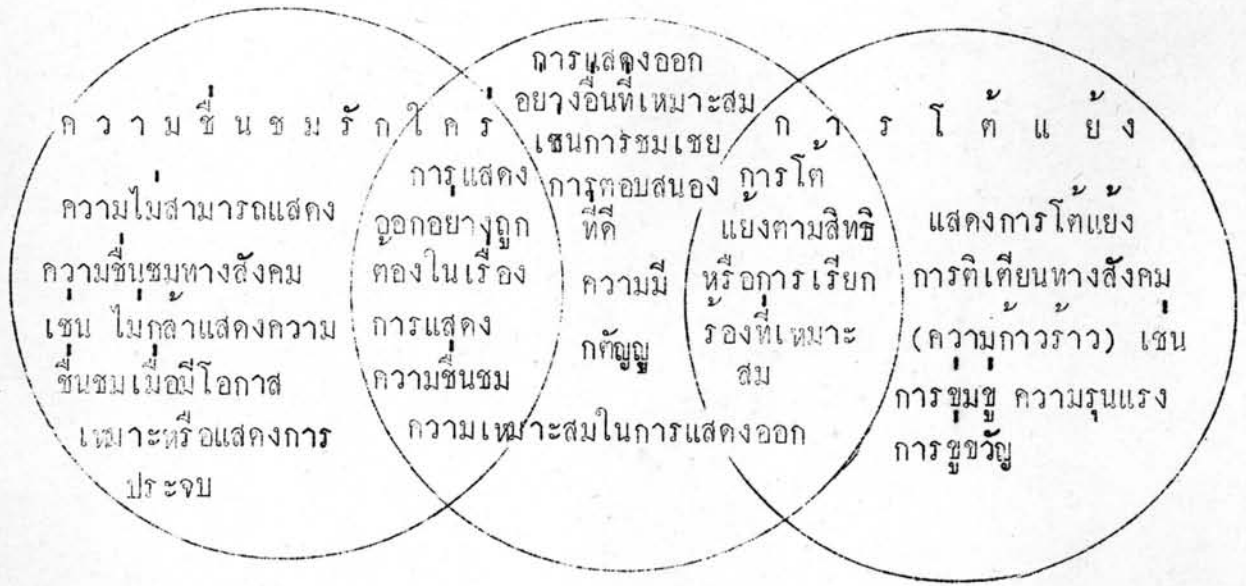
หลีกเลี่ยงการที่จะต้องแสดงเหตุผลในทุก ๆ ความเห็น (Avoid justifying every opinion)

ในการอภิปรายหรือการเจรจากับใครก็ตาม ถ้ามีใครโต้เถียงและถามให้อธิบายเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ก็สามารถที่จะยุติคำถามได้โดยการปฏิเสธที่จะต่อความออกไป สามารถที่จะพูดได้ว่า "ฉันมีความรู้สึกอย่างนี้แหละ ฉันไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลต่อทุก ๆ สิ่งที่คุณพูด" ถ้าการที่จะต้องแสดงเหตุผลของฉันมีความสำคัญต่อคุณมาก คุณอาจจะลองหาเหตุผลดูก็ได้ว่าทำไมคุณจึงไม่เห็นด้วยกับฉันไปเสียทั้งหมด"

โจเซฟ โวลเป้ (Joseph Wolpe) ได้เขียนภาพของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกในรูปของการแสดงความชื่นชมรักใคร่และการโต้แย้งไว้ ดังนี้¹

1

Joseph Wolpe, "Assertive Training," The Practice of Behavior Therapy, (Oxford: Pergamon Press, 1971), p. 89.

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก และพฤติกรรมอื่น ๆ

องค์ประกอบของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก¹

พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

การประสานสายตา (Eye Contact)

การมองบุคคลที่พูดคุยอย่างตรงไปตรงมาเป็นการบอกให้ทราบถึงความจริงใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังจะพูด

การวางตัว (Body Posture)

ลักษณะของการเผชิญหน้า การยืนหรือนั่งที่เป็นไปอย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นระยะทางที่พอเหมาะ การโน้มตัวเข้าไปหาหรือการวางตัวให้ตรง จะทำให้เรื่องราวที่พูดกับบุคคล

¹ Robert E. Lberti and Michael L. Emmons, Your Perfect Rights, 3d ed. pp. 31-32.

อันมีน้ำหนักมากขึ้น

การแสดงท่าทาง (Gesture)

การแสดงท่าทางที่เหมาะสมจะทำให้เรื่องราวที่พูดมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น (การ
แสดงอาการกระตือรือร้นจนเกินไป จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้)

การแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression)

ผู้แสดงออกโดยมีประสิทธิภาพ จะต้องแสดงสีหน้าให้สอดคล้องกับเรื่องราวและ
ความรู้สึก

น้ำเสียง การสะท้อน และระดับเสียง (Voicetone, Inflection, Volume)

ระดับเสียงที่คล้ายเสียงกระซิบมักจะทำให้เห็นว่าเป็นการพูดขงเชิงสุร กิจ และ
ระดับเสียงที่คล้ายเสียงตะโกน จะทำให้เกิดลักษณะของการป้องกันตนเองขึ้น ระดับเสียง
ปานกลางที่ใช้ในการสนทนาเป็นระดับเสียงที่เหมาะสมที่สุด

โอกาสในการพูด (Timing)

การแสดงออกโดยความสมัครใจ จะเป็นเป้าหมายของผู้ที่ต้องการความเหมาะสม
ในการแสดงออก แต่การตั้งใจจะเป็นการกำจัดผลที่จะได้จากความเหมาะสมในการแสดง
ออก แต่อย่างไรก็ตามการตัดสินใจเลือกในโอกาสอันเหมาะสมนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็น เช่น การพูด
กับนายจ้างในห้องส่วนตัวที่ทำงาน ย่อมดีกว่าพูดต่อหน้ากลุ่มคนงาน ซึ่งอาจจะทำให้ได้รับการ
ปฏิเสธกลับมา

เนื้อหาที่จะพูด (Content)

บุคคลที่มีความตั้งใจมานานเพราะไม่ว่าจะพูดอะไร จะต้องมีการฝึกพูดในบาง
สิ่งบางอย่างที่เป็นกาวหนึ่งซึ่งมีคุณค่าต่อการแสดงออกด้วยความสมัครใจในเวลานั้น

การฟัง (Listening)

การแสดงใหญ่พูดทราบถึงความสนใจฟัง โดยการให้ผลป้อนกลับ (feedback)
การแสดงสีหน้าท่าทางที่เหมาะสม เช่น การพยักหน้า และการพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่
ผู้พูดพูดให้ชัดเจนเริ่มก่อนที่จะพูดโต้ตอบ

ผู้พูดพูดให้ชัดเจน เสียก่อนที่จะพูดต่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กซึ่งหมายถึงการปะทะสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตรของคนทั้งปวง รวมถึงการแสดงออกซึ่งคุณค่า ทัศนคติ ความสนใจ และความเชื่อของบิดามารดา เช่นเดียวกับการดูแลบุตร และพฤติกรรมการณ์เด็กบุตร¹

การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้นแบ่งออกเป็น 3 แบบ² ได้แก่

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่มีความอดทนไม่ตามใจจนเกินไป และเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันเหมาะสม

2. แบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง หรือปล่อยให้ทำอะไร ๆ ตามใจชอบ โดยไม่ได้เอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร

3. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองถูกปฏิเสธไม่ให้ทำอะไรได้ตามใจปรารถนา หรือคอยควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำสิ่งที่ตนต้องการ และมักคอยคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

1

Robert R. Sears; Elenor E. Maccoby and Harry Levin;
Pattern of Child Rearing., p. 457.

2

Dorothy Rogers, Issue in Adolescent Psychology., p. 117.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาศักยภาพที่เหมาะสมในการแสดงออกมีจุดเริ่มต้นมาจากการฝึกทักษะทางสังคม (Social Skill Training) หรือการฝึกความเหมาะสมในการแสดงออก (Assertive Training) นักพฤติกรรมบำบัดผู้ริเริ่มเป็นคนแรกคือ แอนดรูว์ ซอลเตอร์ (Andrew Salter, 1949) ซึ่งได้มีการค้นคว้าวิจัยกันอย่างแพร่หลายหลังจากปี 1970 เป็นต้นมา ส่วนการสำรวจพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกในกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และการศึกษาตัวแปรทางด้านกระบวนการสังคมประภคิต (Socialization factor) ทำกันไม่แพร่หลายนัก ในปี 1954 ดี. วี. มัมเมอร์รี่ (D. V. Mummery) ได้ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่มีความเหมาะสมในการแสดงออกและไม่กล้าแสดงออกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะทำให้เด็กเป็นคนที่มีความเหมาะสมในการแสดงออกและไม่กล้าแสดงออก และองค์ประกอบอะไรบ้างที่ทำให้เด็กมีความเหมาะสมในการแสดงออก ในทางที่สังคมยกย่อง และในทางที่สังคมไม่ยกย่อง ผลปรากฏว่า ครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ซึ่งเลี้ยงดูเด็กแบบคอยให้การแนะนำและควบคุม เด็กจะยอมรับผู้อื่นและมีพฤติกรรมในรูปแบบที่สังคมยอมรับซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่สังคมยกย่อง ส่วนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้อิสระ ยอมรับการค้นพบ ให้ความร่วมมือแต่ไม่ปกป้อง จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากที่สุด ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าการที่เด็กจะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ตลอดจนมีความสามารถในการเลือกวิถีการที่จะแสดงออกได้อย่างเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย (Sense of Security) และการปูพื้นฐานทางด้านกรอบระเบียบเลี้ยงดู¹

1

D. V. Mummery, "Family Background of Assertive and Non-Assertive Children," Child Development 25 (1954) cited by Robert E. Alberti and Micheal L. Emmons, Your Perfect Right 3d ed., p. 162.

ในปี 1976 อเล็กซานเดอร์ โทเลอร์ ไบรอัน อาร์ เคลลีย์ และ ชาลส์ เอ. สตีบบินส์ (Alexander Tolor, Bryan R. Kelly and Charles A. Stebbins) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก การรับรู้ภาพพจน์ของบทบาททางเพศ และอัตมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 134 คน เป็นชาย 61 คน หญิง 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ Rathus Assertiveness Schedule, The College Self-Expression Scale, List of Stereotypic Item และ Tennessee Self-Concept Scale ผลจากการศึกษาปรากฏว่าพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ในทางชื่นชม (Favorableness of self-concept) ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิงที่มีภาพพจน์ของบทบาททางเพศค่านั้นปรากฏว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและอัตมโนทัศน์ในทางบวกมากกว่าเพศชาย¹

ในปี 1977 เจมส์ จี. ฮอลแลนด์สเวิร์ท และ แคทลีน อี. วอลล์ (James G. Hollandsworth, Jr. and Kathleen E. Wall) มีความเชื่อว่าเพศหญิงน่าจะมี ความเหมาะสมในการแสดงออกน้อยกว่าเพศชาย เขาจึงได้ศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 702 คนซึ่งเป็นชาย 294 คนและหญิง 408 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนภาคค่ำในสถาบันเทคโนโลยีและมหาวิทยาลัยท้องถิ่น เป็นชาย 25 คน หญิง 57 คน กลุ่มที่ 2 เป็นนักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาในมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นชาย 72 คน หญิง 38 คน กลุ่มที่ 3 เป็นนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นชาย 141 คน หญิง 214 คน กลุ่มที่ 4 ประกอบไปด้วยนักศึกษาวิทยาลัยเดียวกับกลุ่มที่ 3 แต่เป็นพวกที่มีช่วงอายุระหว่าง 50 - 60 ปี เป็นชาย 51 คน และหญิง 54 คน ข้อมูลได้จากการใช้เครื่องมือชื่อ Adult Self-Expression Scale

1

Alexander Tolor; Bryan R. Kelly and Charles A. Stebbins, "Assertiveness, Sex-Role Stereotyping and Self-Concept": 154-164.

ของเอ็ม. แอล. เกย์ และคณะ (M. L. Gay et al.) ซึ่งเป็นแบบให้รายงานตนเอง และใช้ได้กับทุกอายุ ผลปรากฏว่าเพศชายจะรายงานพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างจากเพศหญิง กล่าวคือเพศชายจะรายงานว่ามีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่าเพศหญิง ในเรื่องเกี่ยวกับนายจ้าง ผู้ดูแล และความพร้อมในการเริ่มมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพศตรงข้าม ส่วนเพศหญิงจะรายงานว่ามีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่าเพศชายในเรื่องของการแสดงความรักใคร่ชมเชย และการแสดงความโกรธที่มีต่อบิดามารดา¹

และในปี 1977 เรนกัน รีน่า แฟรจแท็ก โบโรเวย์ (Rena Fragtag Boroway) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเก็บกด ความเชื่อเรื่องอำนาจควบคุมและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกของนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย Miami ที่เรียนวิชาพฤติกรรมศาสตร์จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ MMPI Depression Scale, Internal-External Scale (Rotter, 1966) และเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก 2 อย่างคือ Conflict Resolution Inventory (McFall & Lillesand, 1970) และ Behavioral Role playing Assessment Test (McFall & Marston, 1970) ผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษาหญิงที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมจากภายนอกและมีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกมีระดับความเก็บกดสูงกว่านักศึกษาหญิงที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก²

¹James G. Hollandsworth, Jr. and Kathleen E. Wall, "Sex Differences in Assertive Behavior: An Empirical Investigation": 217-222.

²Rena Frajtag Boroway, "An Investigation of the Relationship Among Depression, Locus of Control and Assertive Behavior in Freshman College Woman": 1883 A-1884 A.

ในปี 1978 การ์ดเนอร์ โคลแมน (Gardner Coleman) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษา (1) ความแตกต่างของระดับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกของหญิงนิวกาและนิวกาในมหาวิทยาลัย (2) องค์ประกอบในกระบวนการให้การยอมรับเลี้ยงดูที่มีผลต่อความแตกต่างในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ได้แก่ ความประทับใจ และความไม่เป็นตัวของตัวเอง เครื่องมือประกอบด้วยข้อมูกระหวจาก The College Self-Expression Scale และอีก 2 ข้อมูกระหวที่ใช้วัดความประทับใจ และความไม่เป็นตัวของตัวเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงจากสมาคมสตรีที่มาลงทะเบียนเรียนในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัย San Jose State จำนวน 104 คน ซึ่งเป็นอาสาสมัครในการศึกษา ผลการศึกษาปรากฏว่าไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนว่า (1) ระดับของความเหมาะสมในการแสดงออกของหญิงนิวกาและนิวกาแตกต่างกัน (2) ความประทับใจและความไม่เป็นตัวของตัวเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก¹

ในปี 1978 เซนกัน เจมส์ อาร์ ฮอลล์ และไดแอนนา เบิล-วาร์เนอร์ (James R. Halls and Diana Beil-Warner) ได้ศึกษาความเหมาะสมในการแสดงออกของนักศึกษาชายในระดับวิทยาลัย ที่มีเชื้อชาติแองโกลอเมริกัน และเชื้อชาติเม็กซิกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายเชื้อชาติแองโกลอเมริกัน 34 คน และเม็กซิกัน 34 คน เครื่องมือที่ใช้คือ The College Self-Expression Scale ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเชื้อชาติแองโกลอเมริกัน ได้คะแนนสูงกว่าเชื้อชาติเม็กซิกันอย่างมีนัยสำคัญ²

¹ Gardner Coleman, "A Comparative Study on the Assertive of Black and White Woman at the University Level": 5924-A.

² James R. Halls and Diana Beil-Warner, "Assertiveness of Male Anglo and Mexican-American College Student,": 175-178.

ในปี 1979 โรเจอร์ นีออน คอนาวีย์ (Roger Nion Conaway) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล ความภาคภูมิใจในตนเอง กับความเหมาะสมในการแสดงออก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในแถบ mid-west จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ Self-Report Measure of Anxiety, Self Report Measure of Self-Esteem และ Self-Report Measure of Assertiveness ผลการวิจัยปรากฏว่าคะแนนจากแบบวัดความเหมาะสมในการแสดงออกมีค่าสหสัมพันธ์ในทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ความเหมาะสมในการแสดงออกไม่มีสหสัมพันธ์กับความวิตกกังวล และความภาคภูมิใจในตนเองก็ไม่มีสหสัมพันธ์กับความวิตกกังวล¹

ในปี 1979 เซนกัน ซาราห์ เซซีเลีย มูดี้ (Sarah Cecelia Moody) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเหมาะสมในการแสดงออกในวัยรุ่น วัตถุประสงค์เพื่อจะประเมินระดับของความเหมาะสมในการแสดงออกของวัยรุ่น รวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างเป็นเกณฑ์ปกติของประชากร และทดสอบตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกตัวแปรเหล่านี้ได้แก่ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา และวิธีการลงโทษของบิดามารดา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ The High School Self-Expression Scale, The Adjective Checklist และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเมือง Baton Rouge จำนวน 320 คน เป็นชาย 131 คน หญิง 189 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนผิวขาว 155 คน (ชาย 67 คน, หญิง 88 คน) ผิวขาว 165 คน (ชาย 64 คน, หญิง 101 คน) กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี ผลการศึกษานี้ปรากฏว่าเชื้อชาติ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และอายุไม่มีผลต่อความเหมาะสม

¹ Roger Nion Conaway, "An Examination of Relationship Among Assertiveness, Manifest Anxiety and Self-Esteem, 3915-A.

ในการแสดงออก แต่เพศและวิธีการลงโทษของบิดามารดาที่มีอิทธิพลต่อคะแนนความเหมาะสมในการแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเพศชายมีระดับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสูงกว่าเพศหญิง¹

สำหรับในประเทศไทย ละเอียต ชูประยูร และคณะ ได้นำเครื่องมือชื่อ The Assertion Inventory ของเอลีน ดี แกมบริล และเชอริล เอ. ริชชี (Eileen D. Gambrill and Cheryl R. Richey) มาศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกในผู้ร่วมทีมจิตเวช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาว่าในคนไทยนั้นมีปัญหาความไม่กล้าแสดงออกมากน้อยเพียงไร สภาพสังคมวัฒนธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับควยหรือไม่ และเห็นว่าความแตกต่างในเรื่องเพศน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย จิตแพทย์ชาย 24 คน หญิง 14 คน อายุเฉลี่ย 39 - 44 ปี นักจิตวิทยาชาย 12 คน หญิง 38 คน อายุเฉลี่ย 28 - 82 ปี และนักสังคมสงเคราะห์หญิง 18 คน อายุเฉลี่ย 30 - 61 ปี ผลที่ได้จากการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกันในกลุ่ม จิตแพทย์หญิงมีความเป็นไปได้ของพฤติกรรมมากกว่าจิตแพทย์ชาย แต่ต่ำกว่าในระดับของความไม่สบายใจ นักจิตวิทยาชายมีระดับของความเป็นไปได้ของพฤติกรรมมากกว่าหญิง แต่มีระดับของความไม่สบายใจต่ำกว่า และผลโดยรวมพบว่าจิตแพทย์มีระดับความไม่สบายใจต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีความเป็นไปได้ของพฤติกรรมใกล้เคียงกับนักจิตวิทยา ส่วนกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์มีระดับความไม่สบายใจสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่มีความเป็นไปได้ของพฤติกรรมต่ำกว่าคือ ไม่ค่อยทำพฤติกรรมนั้น²

¹ Sarah Cecelia Moody, "Factor Influencing Assertiveness in Adolescents," : 3581-B.

² ละเอียต ชูประยูรและคณะ, "การศึกษา Assertive Behavior ในผู้ร่วมทีมจิตเวช," หน้า 7 - 19.

และในปี 2521 เช่นกัน สุจิตรา พรหมนุชาธิป ก็ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2521 จำนวน 440 คน เป็นชาย 200 คนและหญิง 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสำรวจพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ซึ่งดัดแปลงจาก The Assertion Inventory ของเอลีนดี แกมบริด และเซอร์ลิด เอ. ริชชี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสูงกว่านักศึกษาวิทยาลัยครูในต่างจังหวัด นักศึกษาวิทยาลัยครูชายและหญิงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไม่แตกต่างกัน นักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกเพียงร้อยละ 25 นักศึกษาวิทยาลัยครูเลือกพฤติกรรมที่ต้องการมีความเหมาะสมในการแสดงออกมากขึ้น 3 อันดับแรกคือ การขอร้องให้บุคคลหยุดการกระทำอันเป็นที่รบกวนในที่สาธารณะ การปฏิเสธการยืมของมีค่า และการเริ่มสนทนากับคนแปลกหน้า}

สำหรับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูนั้น ในปี 2517 ถิ่น แพเพซ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์ และความเกรงใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไปกับความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจ (2) ความคิดสร้างสรรค์สูง ปานกลาง ต่ำ กับความเกรงใจ (3) ความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน (4) ความแตกต่างของความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน และ (5) ความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ กัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

¹สุจิตรา พรหมนุชาธิป, "การศึกษาพฤติกรรมกลาแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด," หน้า 1 - 70.

ปีที่ 3 ของโรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 283 คน เป็นชาย 148 คน หญิง 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 อย่างคือ (1) แบบทดสอบการยอมรับเลี้ยงดู ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (2) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของมิเชล เอ. วอลลาซ และนาธาน โคแกน (Michael . Wallach and Nathan Kogan) ซึ่งแปลและปรับปรุงโดยไสว เลี่ยมแก้ว (3) แบบทดสอบความเกรงใจของประสิทธิ์ บัวกลี ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการยอมรับเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากไปไม่มีสหสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ (2) การยอมรับเลี้ยงดูและความคิดสร้างสรรค์ไม่มีสหสัมพันธ์กับความเกรงใจ (3) กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันในทุกแบบของการยอมรับเลี้ยงดู (4) กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเกรงใจน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (5) กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹

ในปี 2519 ประพันธ์ สุททาวาส ได้ทำการศึกษาความก้าวร้าวของนักศึกษาที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาเปรียบเทียบ (1) ความก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป (2) ความก้าวร้าวในเพศชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูเชียงใหม่จำนวน 60 คน เป็นชาย 30 คน หญิง

¹ ธีร แพเพชร, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์ และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 3," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517)

30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 อย่างคือ (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของต้น แสเพชร (2) เครื่องมือวัดการก้าวซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (3) แบบสอบถามความรู้เด็กหลังจากรับการทดลองซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคังมีความก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 (2) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไปมีความก้าวร้าวมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (3) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคังและแบบให้ความคุ้มครองมากไปมีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน (4) นักศึกษาชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ กัน มีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน¹

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอคัง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกัน
2. นักศึกษาชายและหญิงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่าตัวแปรบางประการเช่น เพศ ลำดับที่การเกิด และการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติในแนวทางที่จะมีผลดี

¹ ประพันธ์ สุทธาวาส, "ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู," หน้า 1 - 70.

คือพัฒนาการและสุขภาพจิตของเยาวชน และจะเป็นการกระตุ้นให้มีการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกให้กว้างขวางต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จากวิทยาลัยครูภาคตะวันตก 3 แห่ง จำนวน 253 คน เป็นชาย 123 คน หญิง 130 คน ดังนั้นผลของการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ จึงไม่สามารถนำไปสรุปครอบคลุมถึงนักศึกษาในวิทยาลัยครูระดับอื่น ๆ หรือแห่งอื่น ๆ ได้

2. แบบของการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ คือ แบบประชาธิปไตย แบบทอคทั้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป เป็นการรายงานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

3. ลำดับที่การเกิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้องของครอบครัวที่มีบุตร 3, 5 และ 7 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักศึกษาตอบแบบวัดและแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือได้ในการใช้วัดพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก และการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ได้
3. คะแนนที่ได้จากแบบวัดความกล้าแสดงออกระดับวิทยาลัย คัดเฉพาะค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม โดยมีได้แยกประเภทว่าเป็นพฤติกรรมชนิดใดโดยเฉพาะ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

"พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก" ตามคำนิยามเชิงประจักษ์ก็คือคะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดความกล้าแสดงออกระดับวิทยาลัย ซึ่งหมายถึงความสามารถในการแสดงพฤติกรรมออกมาตามที่คิดและรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องมีสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเปิดเผย

จริงใจ และตรงไปตรงมาตามสิทธิอันพึงมีได้ โดยมีไคลวงละเมิดให้สิทธิของผู้อื่น และเมื่อแสดงไปแล้วก็ปราศจากความวิตกกังวลหรือความไม่สบายใจ

"การอบรมเลี้ยงดู" ในที่นี้จะหมายถึงคะแนนที่นักศึกษาได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ซึ่งนักศึกษารายงานตนเองแยกออกเป็น 3 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอคทั้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป

"การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย" หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่มีความอดทนไม่ตามใจจนเกินไป และเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็กให้ความร่วมมือในโอกาสอันเหมาะสม

"การอบรมเลี้ยงดูแบบทอคทั้ง" หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง หรือปล่อยให้ทำอะไร ๆ ตามใจชอบ โดยไม่ได้เอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร

"การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไป" หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองถูกปฏิเสธไม่ให้ทำอะไรใดก็ตามใจปรารถนา หรือคอยควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวก ในการกระทำที่ตนเองต้องการ และมักจะคอยคุ้มครองปกป้องให้ความช่วยเหลือ อยู่ตลอดเวลา

"พ่อแม่" หมายถึง บิดามารดาที่แท้จริง ส่วนในกรณีที่ถูกคุมตัวอย่างไม่ได้อยู่กับบิดามารดาจะหมายถึงบุคคลอื่นที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาเป็นเวลานานที่สุด

"บุตรคนโต" หมายถึง บุตรคนแรกของครอบครัวที่มีบุตร 3, 5 และ 7 คน

"บุตรคนกลาง" หมายถึง บุตรคนที่ 2, 3 และ 4 ของครอบครัวที่มีบุตร 3, 5 และ 7 คน ตามลำดับ

"บุตรคนสุดท้อง" หมายถึง บุตรคนที่ 3, 5 และ 7 ของครอบครัวที่มีบุตร 3, 5 และ 7 คนตามลำดับ